

**FACTS &
FIGURES**

Colofon

Mulier Instituut

Janine van Kalmthout en Harold van der Werff

*NOC*NSF*

Tim Daamen en Hein Veerman

De publicatie is tot stand gekomen met medewerking van:

Arno van Gemert en Ben Heijnen (KNBLO-NL)

Uitgave

NOC*NSF / 2013

Afdeling Sportparticipatie

Postbus 302

6800 AH Arnhem

(026) 483 44 00

www.nosnsf.nl

Inhoudsopgave

Inleiding

Beleid en strategie

Sportaanbod

Kader

Financiën

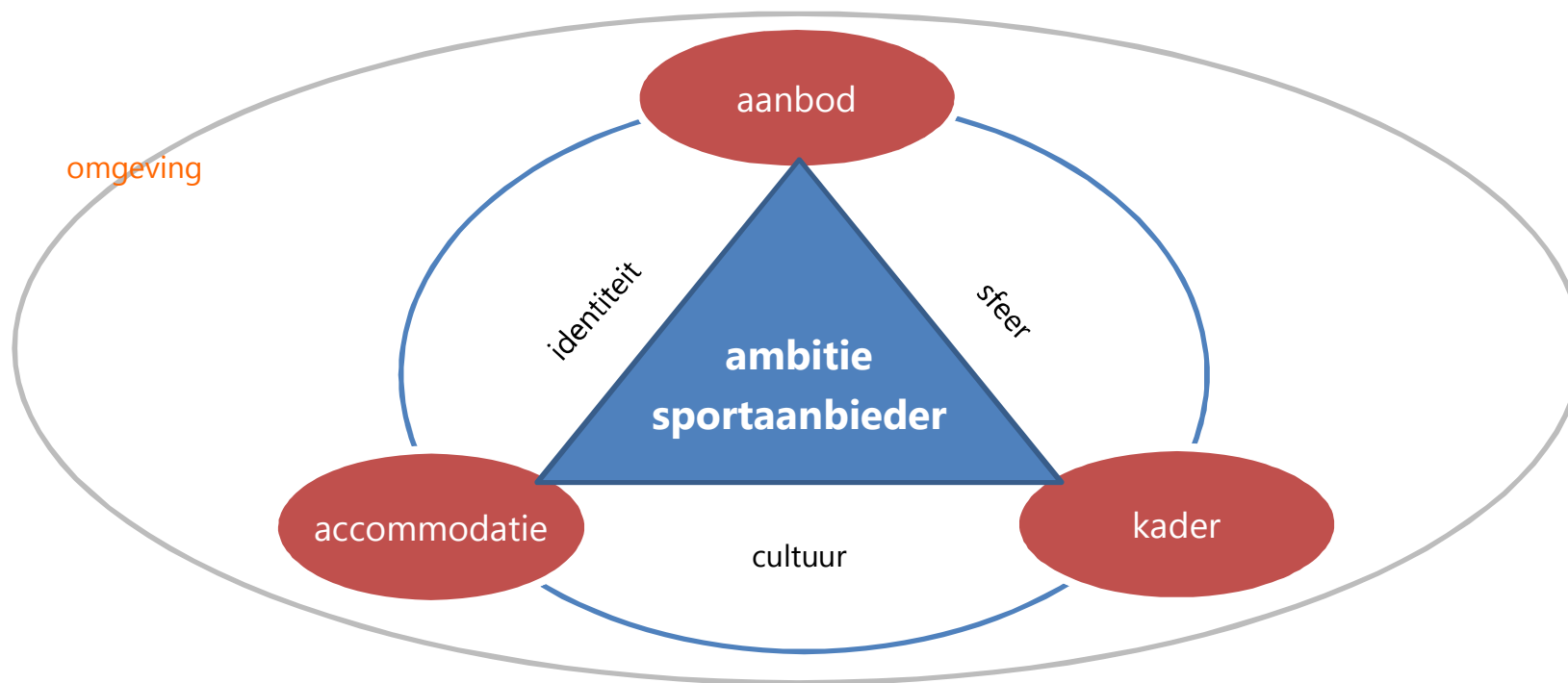
Vereniging en maatschappij

Advies en ondersteuning

Profielen

Onderzoeksverantwoording

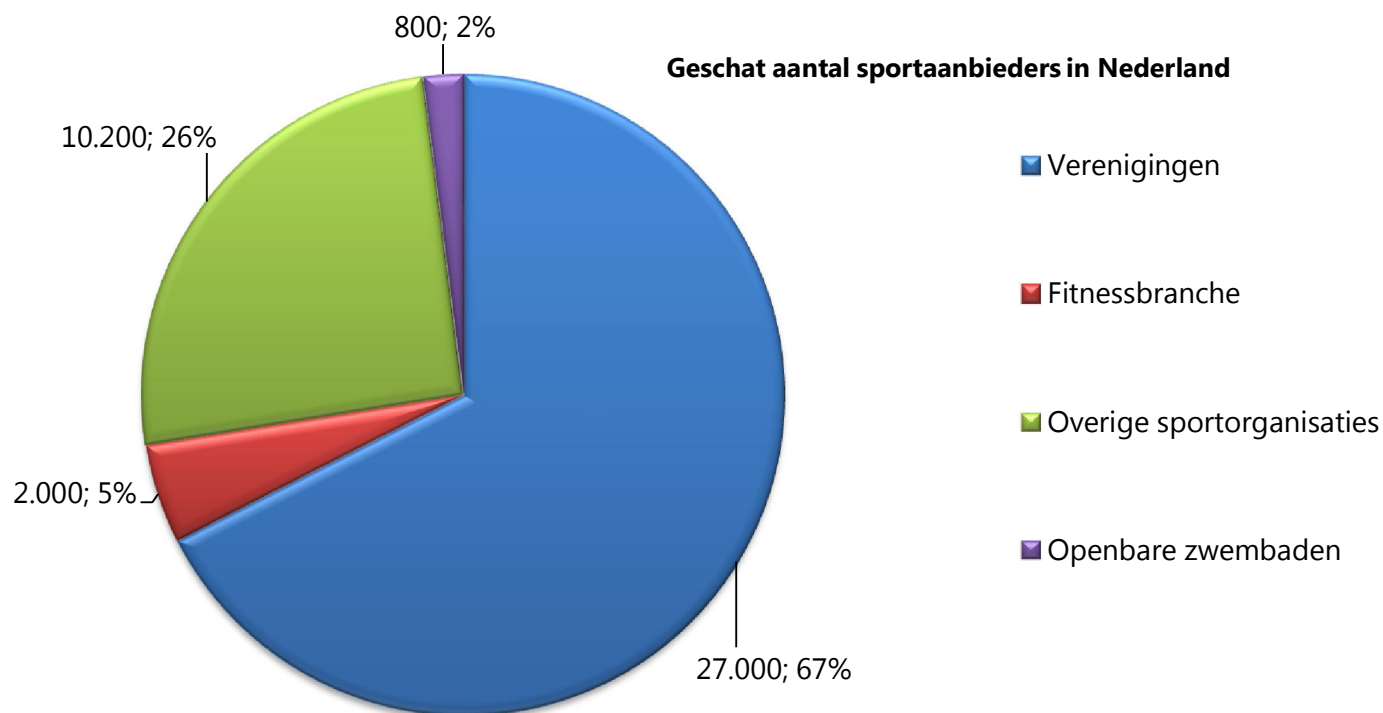
Lokale sportaanbieders zijn organisaties die in de eigen omgeving sportactiviteiten organiseren

Er zijn drie pijlers waarop sportaanbieders lokaal invulling geven aan hun ambities. Deze 'gouden driehoek' dient in balans te zijn.

Bron: NOC*NSF, Sportagenda 2016 (2012)

Twée derde van de sportaanbieders is vereniging

- ✓ Naar schatting zijn er ca. 40.000 sportaanbieders in Nederland.
- ✓ De bij NOC*NSF aangesloten sportbonden hebben gezamenlijk 3,9 miljoen leden (4,6 miljoen lidmaatschappen), verdeeld over 24.800 verenigingen.* Naar schatting is 10% van de verenigingen niet aangesloten bij NOC*NSF, zodat het totaal aantal verenigingen in Nederland uitkomt op ca. 27.000.
- ✓ De 800 openbare zwembaden trekken jaarlijks 80 à 90 miljoen bezoeken.**
- ✓ De overige sportaanbieders zijn bijvoorbeeld playgrounds en courts, sportbuurtwerk en informele verbanden (denk aan loop- en fietsgroepjes, voetbalgroepen via Facebook, etc.).**

Geschat aantal sportaanbieders in Nederland (%)

*Bron: NOC*NSF/Ledental NOC*NSF over 2011

**Bron: SCP, Rapportage Sport 2010

Kerncijfers uit de sportwereld

Verenigingen

- 4% van de verenigingen is opgericht voor 1900 en 4% is opgericht na 2000. De gemiddelde leeftijd is 50 jaar.
- 32% van de volwassen Nederlanders is lid van een vereniging (2007: 30%).*
- Het gemiddeld aantal leden per vereniging bedraagt 195.**

Sportbonden

Top 5 aangesloten leden***:

1. KNVoetbalB:	1.205.808
2. KNLTennisB:	668.811
3. NGolfF:	360.645
4. KNGymnastiekU :	245.987
5. KNHockeyB:	231.025
24. KNBLO	41.579

Top 5 aantal verenigingen***:

1. KNVoetbalB:	3.275
2. KNLTennisB:	1.737
3. KNBiljartB:	1.443
4. KNHippischeS:	1.274
5. NVolleybalB:	1.141
11. KNBLO	620

-
- ✓ In sportorganisaties zijn meer vrijwilligers actief dan in andersoortige verenigingen. In 2010 verrichtte 14% van de volwassenen vrijwilligerswerk in sportverenigingen (2007: 13%).*

Kerncijfers georganiseerde sport
Nederland

*Bron: SCP, Factsheet Ontwikkeling van
sportparticipatie, verenigings-
lidmaatschap en vrijwilligerswerk in de
sport na 2007

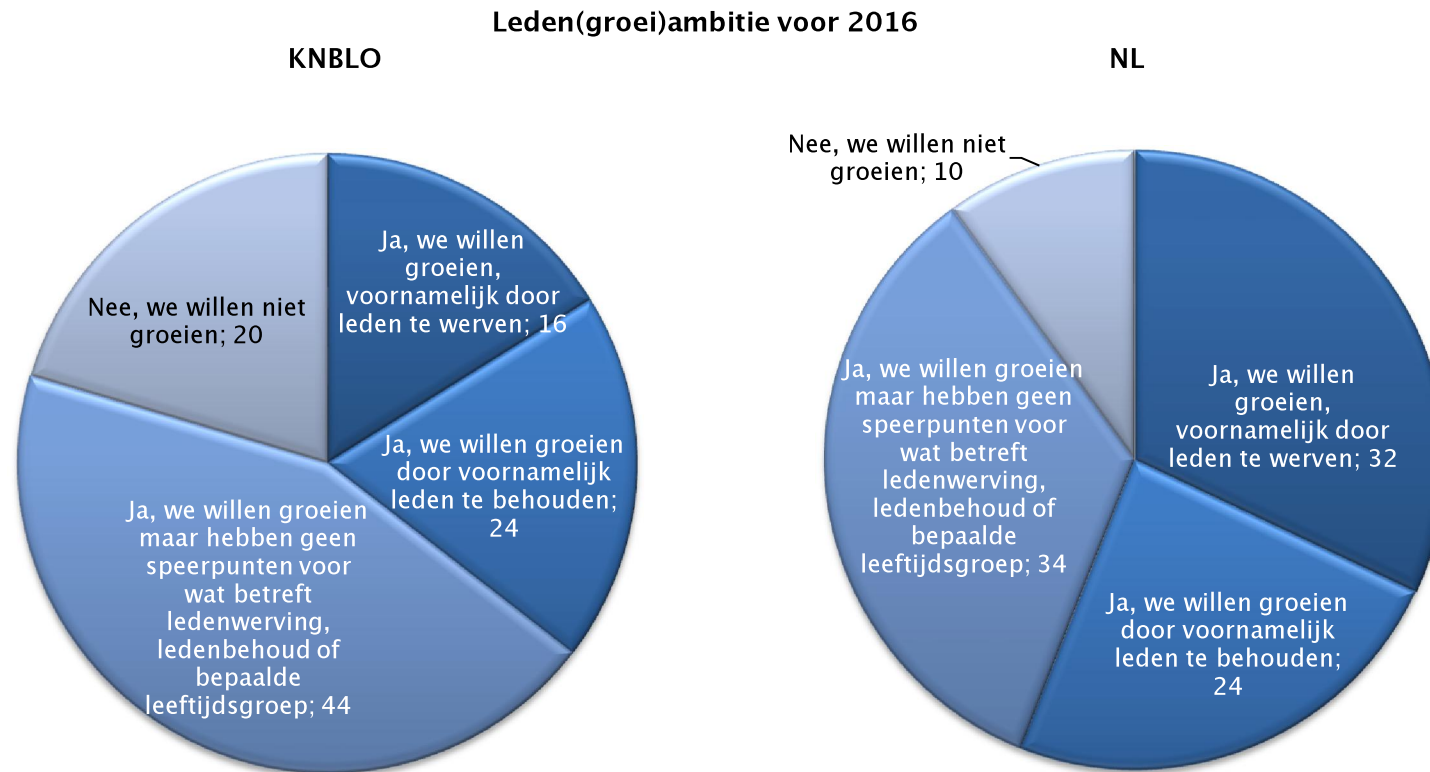
**Bron: Rapportage Sport 2010 & KISS
2011

***Bron: NOC*NSF/Ledental NOC*NSF
over 2011

A close-up photograph of a hand moving a wooden chess piece on a checkered board. The hand is positioned at the top, with fingers gripping a light-colored wooden piece. The piece is being moved from one square to another. The board has alternating light and dark squares. Other chess pieces are visible in the background, slightly out of focus. A blue rectangular box with white text is overlaid on the lower part of the image.

Beleid en strategie

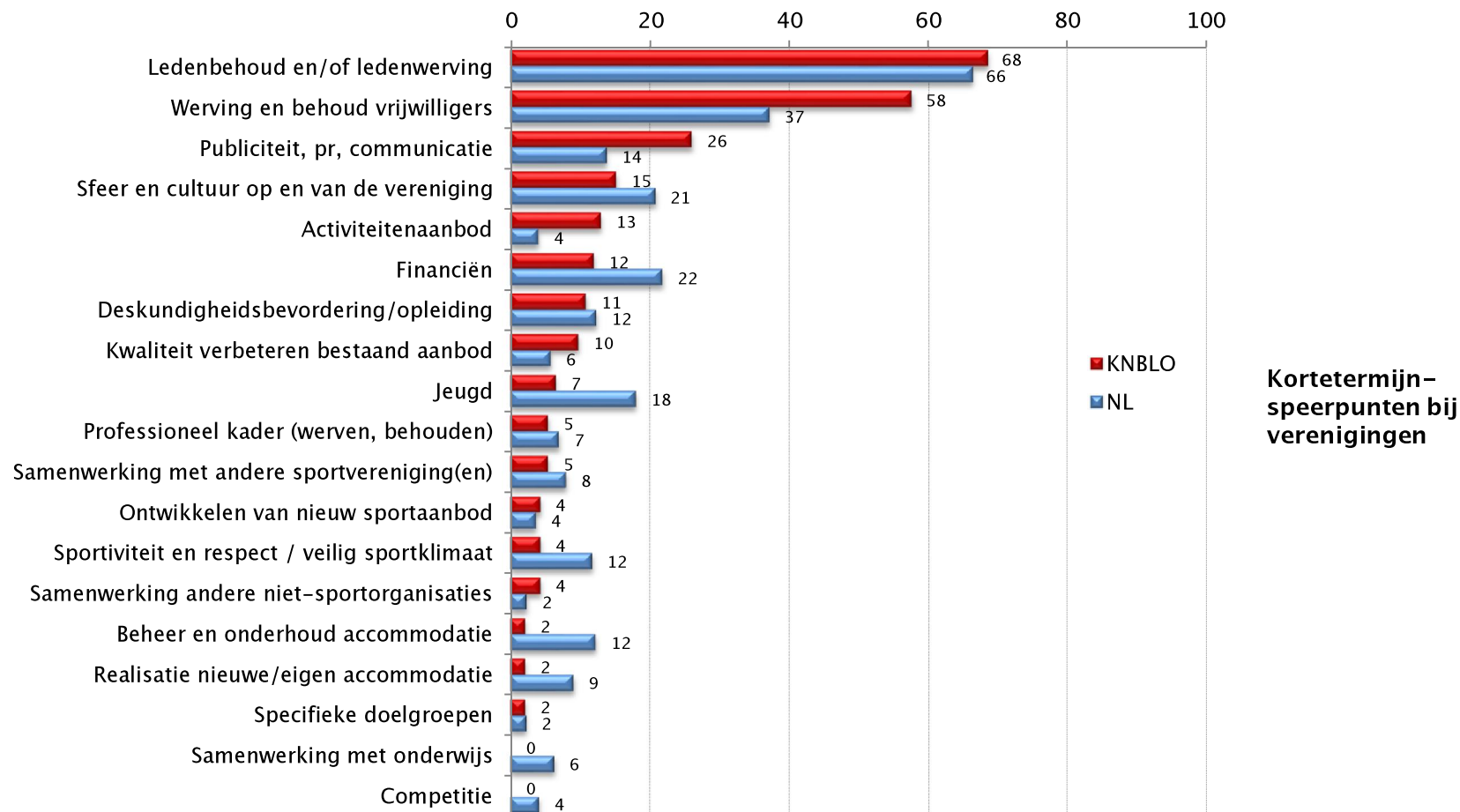
80% van de KNBLO-wanderverenigingen heeft een groeiambitie voor 2016

- ✓ Hoewel 80% van de KNBLO-wanderverenigingen een leden(groei)ambitie heeft, wordt daar niet altijd concrete actie aan verbonden.
- ✓ De KNBLO-wanderverenigingen die willen groeien, richten hun leden(wervings)acties voornamelijk oudere volwassenen (45 tot 65 jaar) (45%), gevolgd door jongvolwassenen (23 tot 45 jaar) (32%) en jongeren (12 tot 23 jaar) (29%).

Leden(groei)ambitie voor 2016
(%, KNBLO n=93; NL n=493)

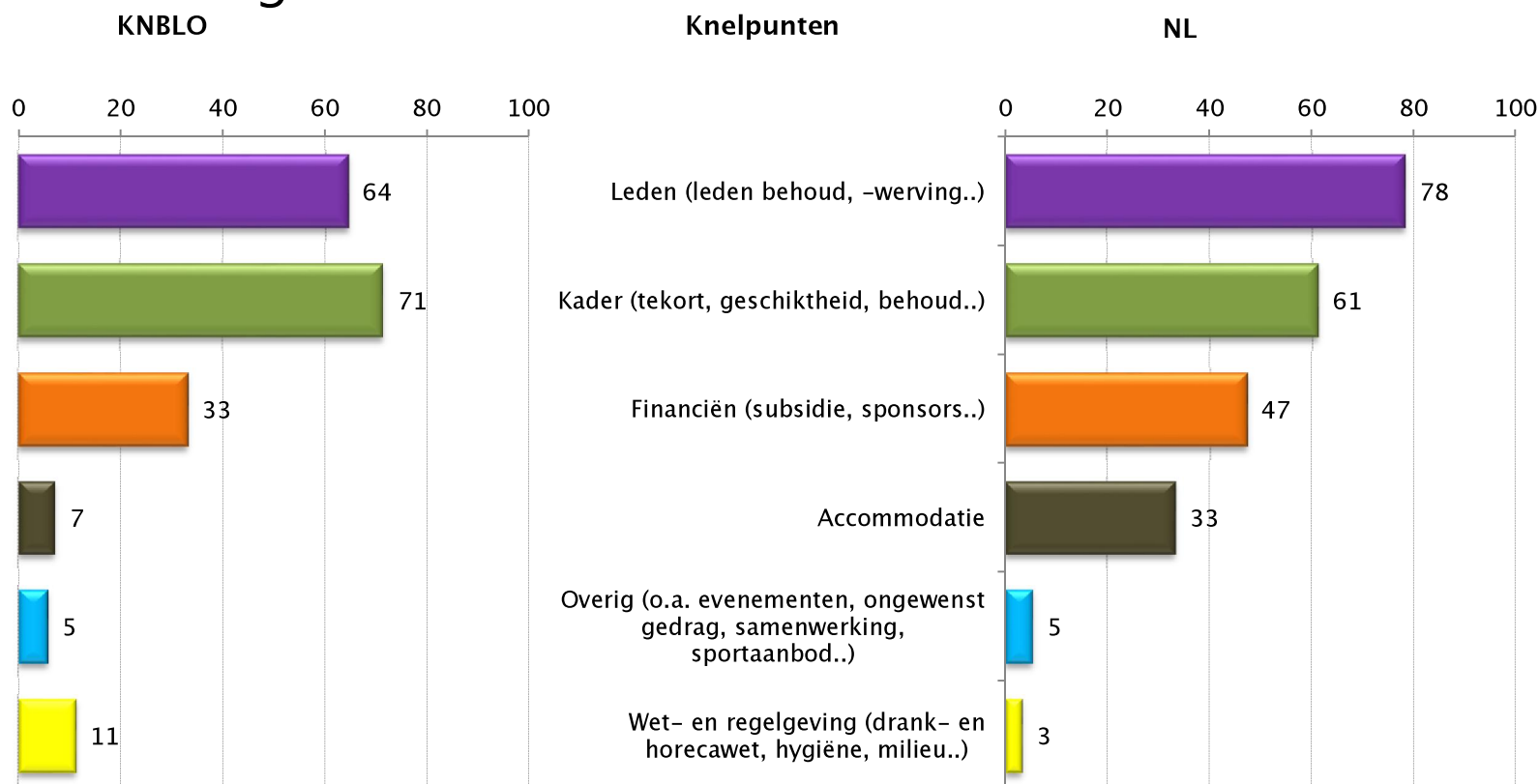
Werving en behoud leden top of mind van / bij verenigingen

- ✓ Naast werving en behoud van leden is ook werving en behoud van vrijwilligers een belangrijk speerpunt voor het komende jaar voor KNBLO-wanderverenigingen, gevolgd door publiciteit,/pr/communicatie.
- ✓ De derde plek van de top 3 is anders dan landelijk, daar staat financiën als derde speerpunt.
- ✓ Ook hebben meer KNBLO-wanderverenigingen “activiteitsaanbod” als speerpunt benoemt (13%) dan landelijk (4%).

Kortetermijnspeerpunten bij verenigingen
(%, KNBLO n=93; NL n=493)

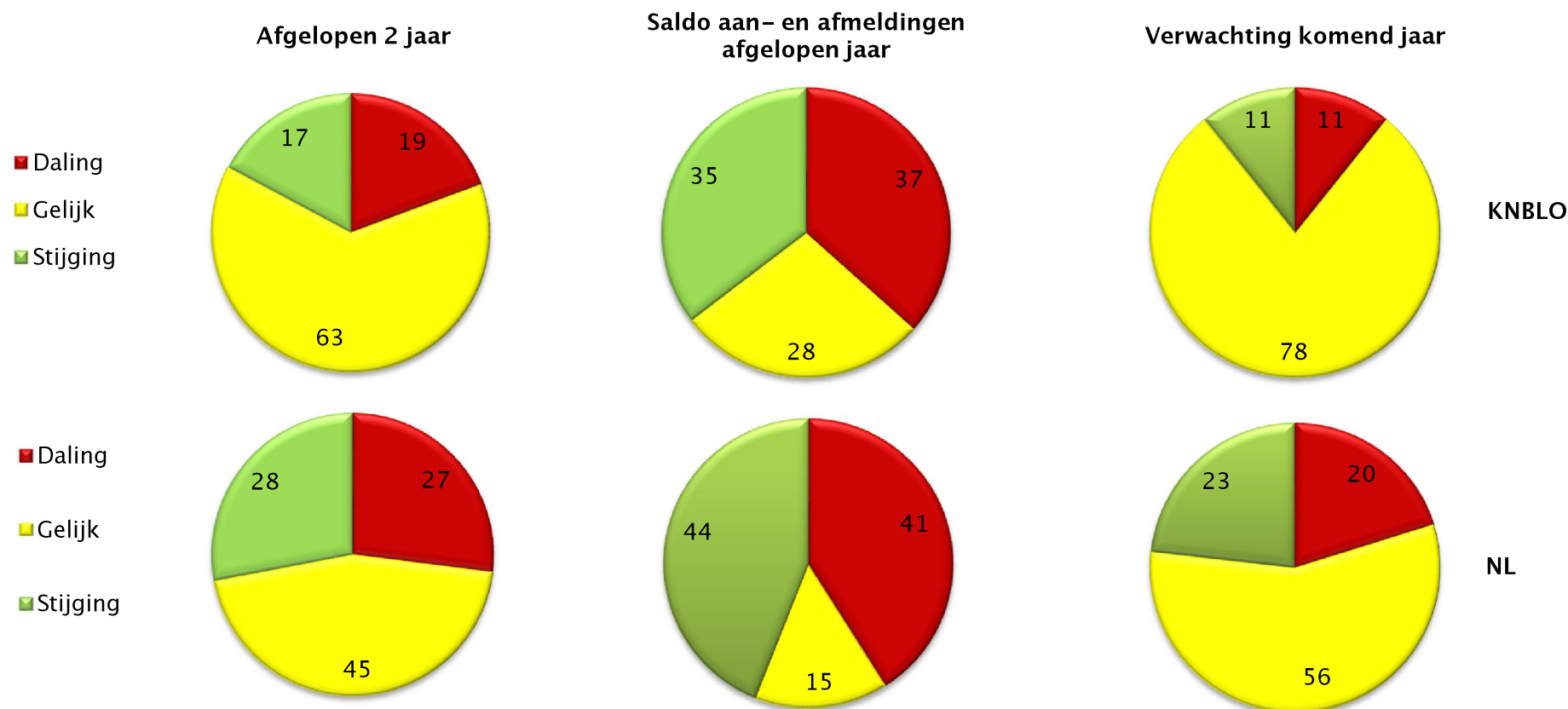
De meeste KNBLO-wandelverenigingen hebben zorgen om kader- en ledenontwikkeling

- ✓ Een kwart van de KNBLO-wandelverenigingen (22%) ervaart geen knelpunten of zorgen.
- ✓ Ondanks de knelpunten ziet drie vijfde van de KNBLO-verenigingsbestuurders de toekomst zonnig in voor de vereniging. 9% is somber over de toekomst.
- ✓ KNBLO-wandelverenigingen ervaren meer knelpunten met kader en minder met leden in vergelijking met de landelijke cijfers.

Knelpunten
(% ver. met knelpunten,
KNBLO n=73, NL n=433)

Het aantal KNBLO-wanderverenigingen dat krimpt, is net iets groter dan het aantal verenigingen dat in ledental groeit

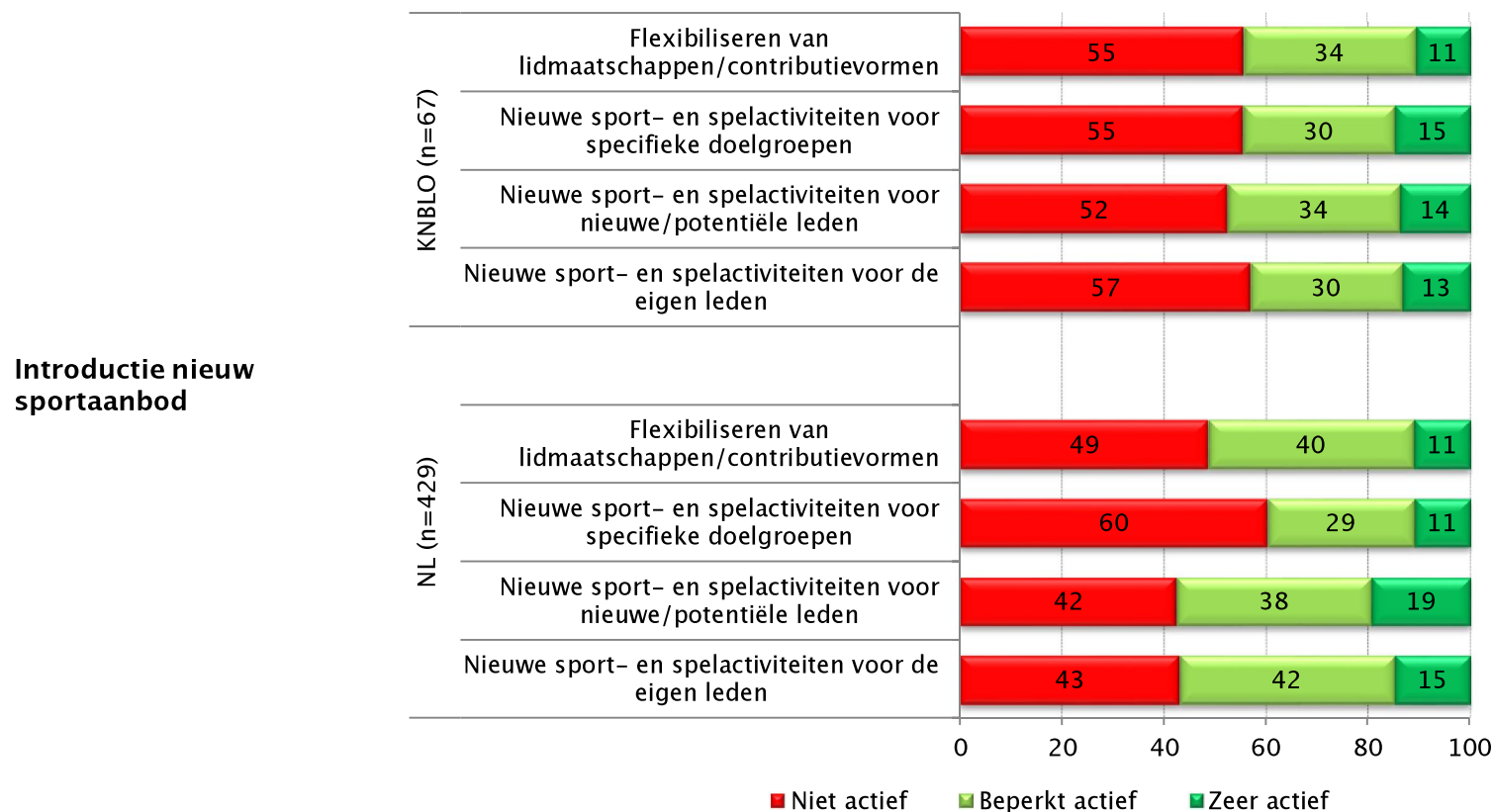
- ✓ Ondanks dat er net iets meer verenigingen een daling dan een stijging laten zien is er een gemiddelde stijging per KNBLO-wandervereniging van ongeveer 16 leden per jaar (15,8 in 2012).
- ✓ Stijging van het ledental de komende 2 jaar wordt vooral gezocht in een stijging van de oudere volwassenen (45 tot 65 jaar). Daling van het ledental de komende 2 jaar wordt vooral verwacht bij de leeftijdsgroepen ouder dan 45 jaar.
- ✓ 3% van de KNBLO-wanderverenigingen telt een ledenstop (NL 4%) en geen enkele vereniging heeft een wachtlijst (NL 6%).

Fluctuatie in ledentalontwikkeling bij de sportaanbieders in Nederland
(%, KNBLO n=93; NL n=493)

Sportaanbod

De meeste KNBLO-wanderverenigingen zijn actief bezig met nieuw sportaanbod

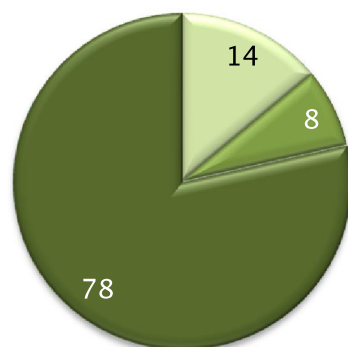
- ✓ 78% van de KNBLO-wanderverenigingen is actief bezig met de introductie van nieuw sportaanbod (met minimaal een van de vier voorgelegde vormen) (NL 82%).
- ✓ De helft van de verenigingen ontwikkelt nieuw sportaanbod zelf.

Introductie nieuw sportaanbod
(%, KNBLO n= 67; NL n=429)

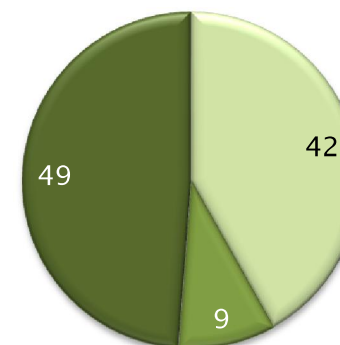
22% KNBLO-wanderverenigingen beschikt over eigen accommodatie

Eigen sportaccommodatie of -complex ter beschikking

KNBLO

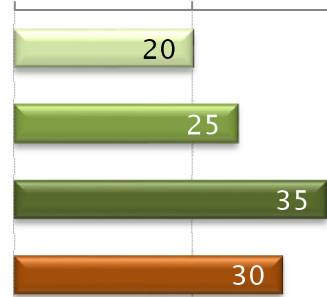
NL

Ja
Min of meer
Nee

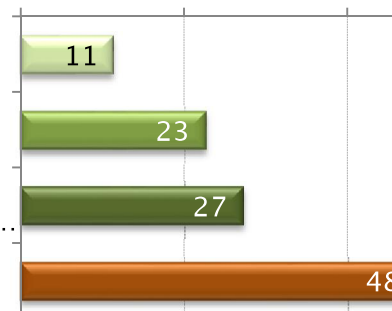
Accommodatiegebruik door andere verenigingen / organisatie

0 20 40 60

Ja, door andere verenigingen/ organisaties die dezelfde sport aanbieden
Ja, door andere verenigingen/ organisaties die een andere sport aanbieden
Ja, door andere organisaties met een meer maatschappelijk karakter (BSO, onderwijs...)

0 20 40 60

- ✓ Als KNBLO-wanderverenigingen over een eigen accommodatie beschikken, wordt deze ook gebruikt door andere organisaties.
- ✓ Een vijfde van de KNBLO-wanderverenigingen (18%) heeft een eigen kantine ter beschikking.
- ✓ De meeste KNBLO-wanderverenigingen (83%) kunnen met (het aantal beschikbare uren in) de huidige accommodatie op de huidige locatie nog jaren vooruit.

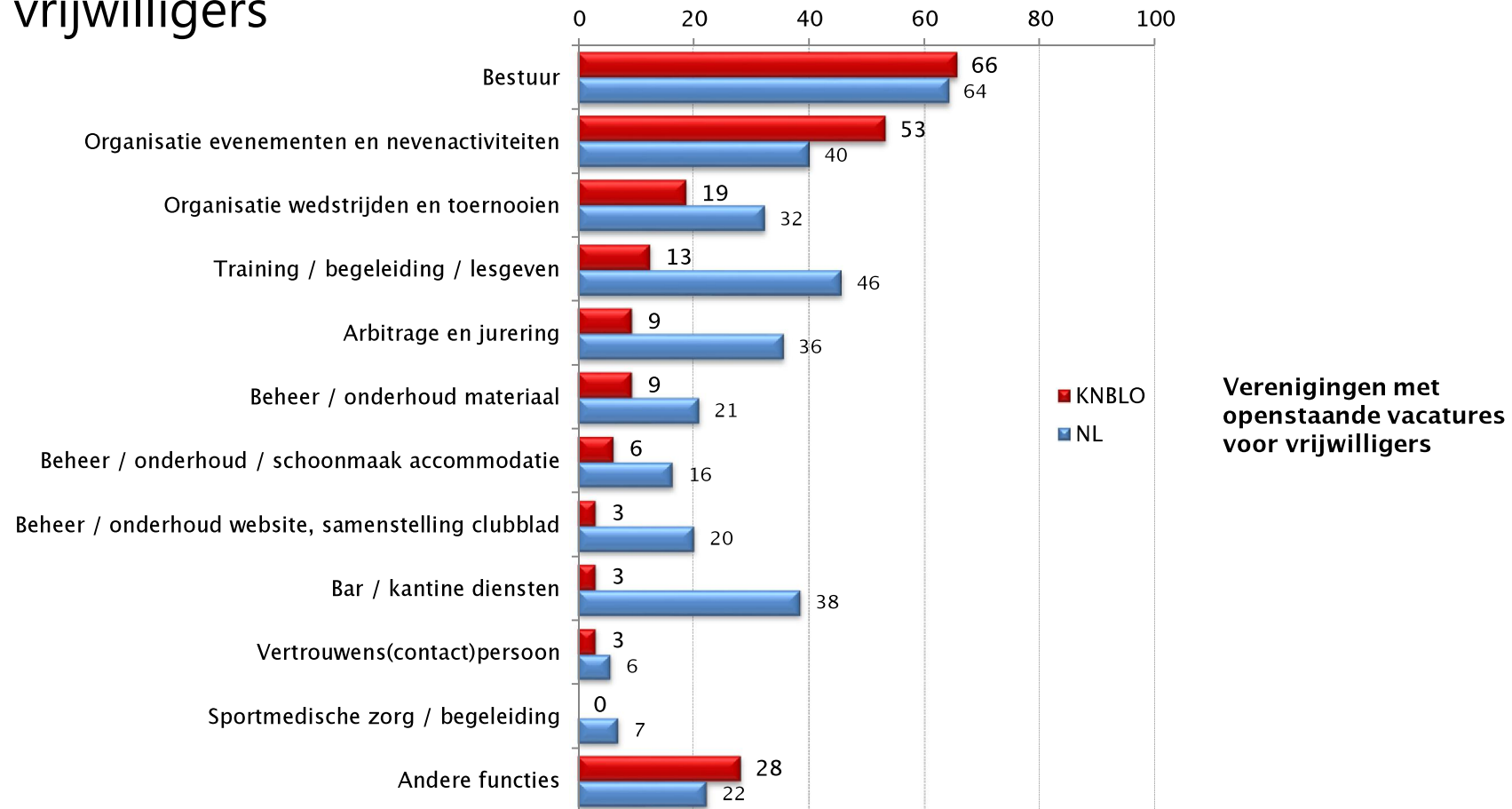
Eigen sportacc. of -complex ter beschikking
(%, KNBLO n=93; NL n=493)

Accommodatiegebruik door andere verenigingen
(%, KNBLO n=20; NL n=247)

Kader

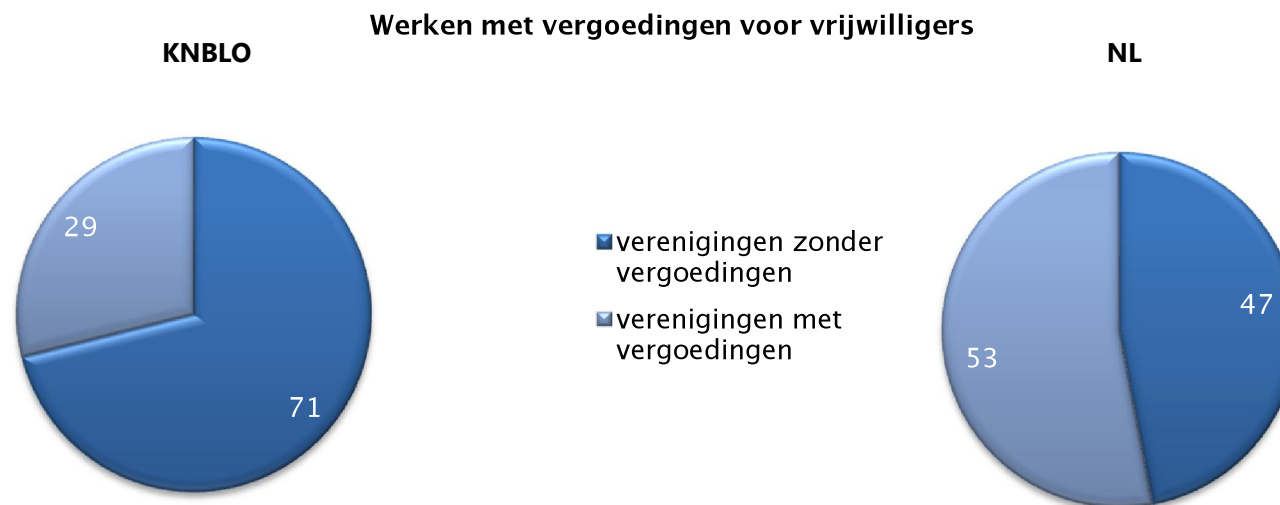
15% van de KNBLO-wandelverenigingen heeft een tekort aan vrijwilligers

- ✓ 85% van de KNBLO-wandelverenigingen heeft voldoende vrijwilligers en 15% kent een tekort.
- ✓ Twee derde van de KNBLO-wandelverenigingen (66%) heeft geen vacatures voor betaalde medewerkers en/of vrijwilligers. 15% heeft vacatures, maar niet op cruciale posities. 16% heeft wel zulke on vervulde vacatures. Bij 3% zijn er te veel vacatures.
- ✓ Vacatures voor vrijwilligers zijn met name voor bestuursfuncties en de organisatie van evenementen (53% KNBLO en NL 40%). Bij betaalde medewerkers gaat het altijd om technisch kader (trainers, begeleiders).

Verenigingen met openstaande vacatures voor vrijwilligers (% , KNBLO n=32; NL n=227)

Twée derde van de KNBLO-wandelverenigingen werkt met vergoedingen voor vrijwilligers

Beeld op de eigen vereniging

% eens	KNBLO	NL
Het gros van de vrijwilligers doet het werk met veel plezier	99	95
Dit is een vereniging van vrijwilligers en dat moet zo blijven	91	90
Meer betaalde krachten zou de vereniging ten goede komen	6	9
De vereniging wil het komende seizoen meer betaalde krachten aanstellen	0	3

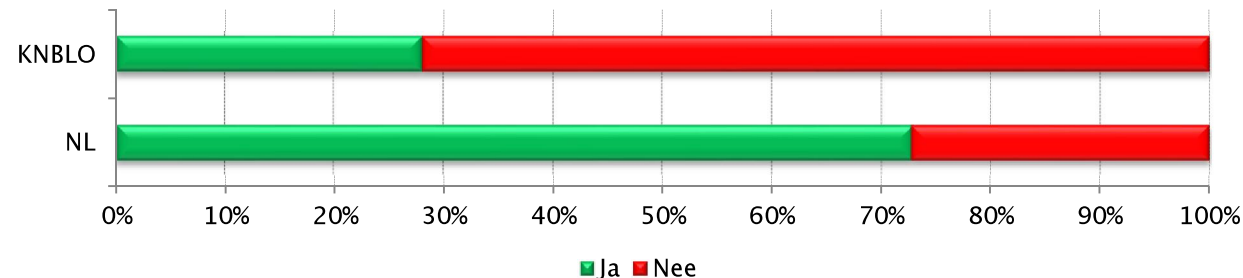
- ✓ Gemiddeld zijn er 54 vrijwilligers en 0,8 betaalde medewerkers in een KNBLO-wandelvereniging actief.
- ✓ Een paar KNBLO-wandelverenigingen (6%) vinden dat meer betaalde krachten de vereniging ten goede komen.
- ✓ Geen enkele vereniging wil meer betaalde krachten aanstellen.

Werken met vergoedingen voor vrijwilligers
(%, KNBLO n=90; NL n=470)

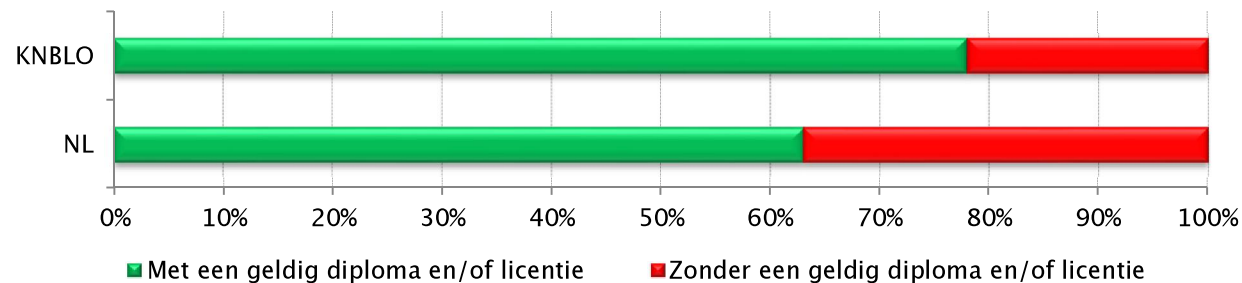
Beeld op de eigen vereniging
(%, KNBLO n=85; NL n=474)

Een derde van de KNBLO-wandelverenigingen werkt met trainers/coaches

Verenigingen met minimaal één opgeleide / gediplomeerde trainer/coach

Aandeel van gediplomeerde trainers per vereniging (% , berekend op basis van het gemiddelde per vereniging; verenigingen met trainers)

- ✓ Bij de en derde van de KNBLO-wandelverenigingen (35%) zijn een of meer trainers/coaches actief (NL 84%). Bij de KNBLO-wandelverenigingen met trainers/coaches zijn dat er gemiddeld 7 per vereniging (NL 17).
- ✓ De belangrijkste redenen om niet-gekwalificeerde trainers/coaches in te zetten, zijn dat zij worden ingezet voor taken waarvoor geen opleiding of diploma is vereist (71%), gekwalificeerd kader te weinig beschikbaar is (29%) en dat zij voldoende ervaring hebben opgedaan in de (top)sport (29%).

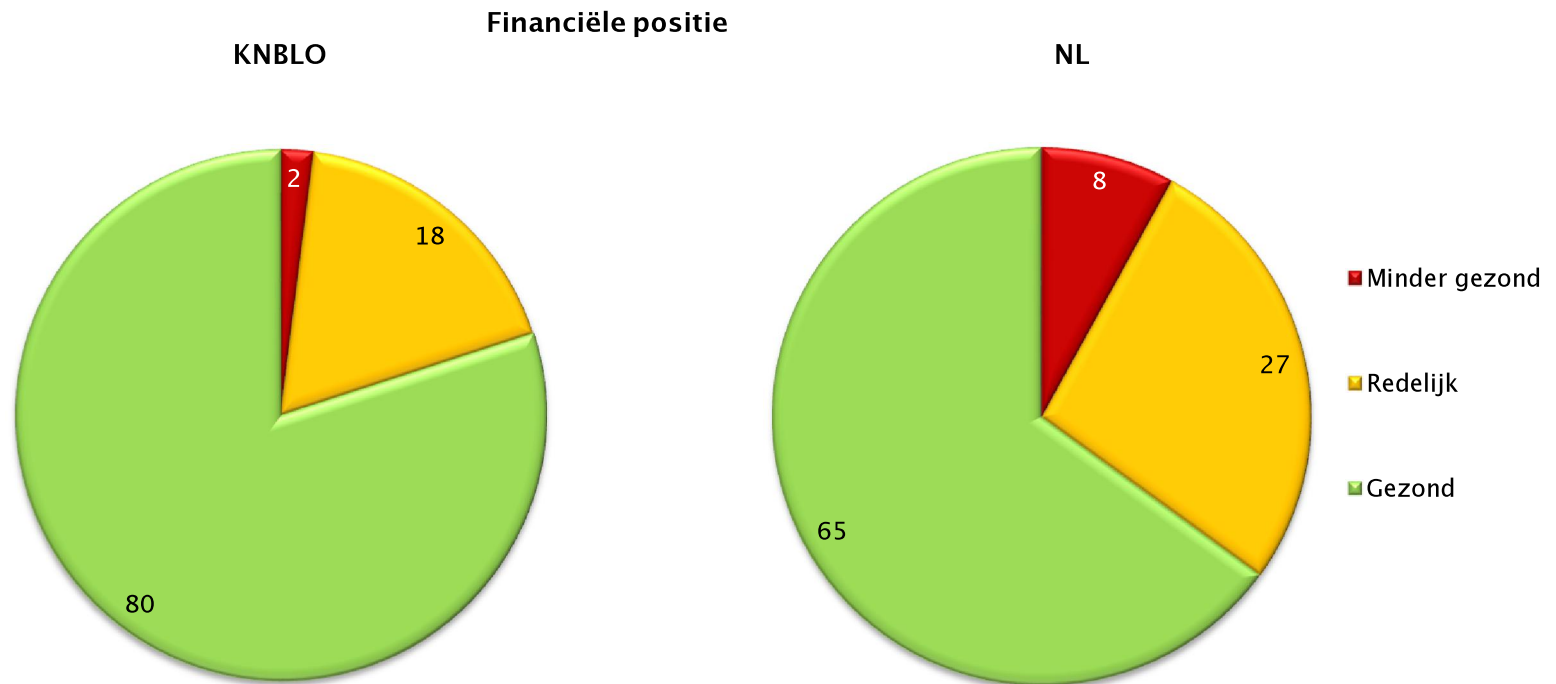
Verenigingen met minimaal één opgeleide / gediplomeerde trainer/coach.....(% , KNBLO n=93; NL n=493)

Aandeel van gediplomeerde (% , KNBLO n= 28, NL n=385)

The background of the slide is a close-up, slightly blurred image of several 50 Euro banknotes. The notes are orange and yellow, featuring the European Union flag (a blue rectangle with twelve yellow stars) and the word "EURO" in large, bold letters. The number "50" is also prominently displayed. The banknotes are overlapping each other, creating a sense of depth and texture. A solid blue rectangular box is superimposed over the center of the image, containing the word "Financiën" in white, bold, sans-serif font.

Financiën

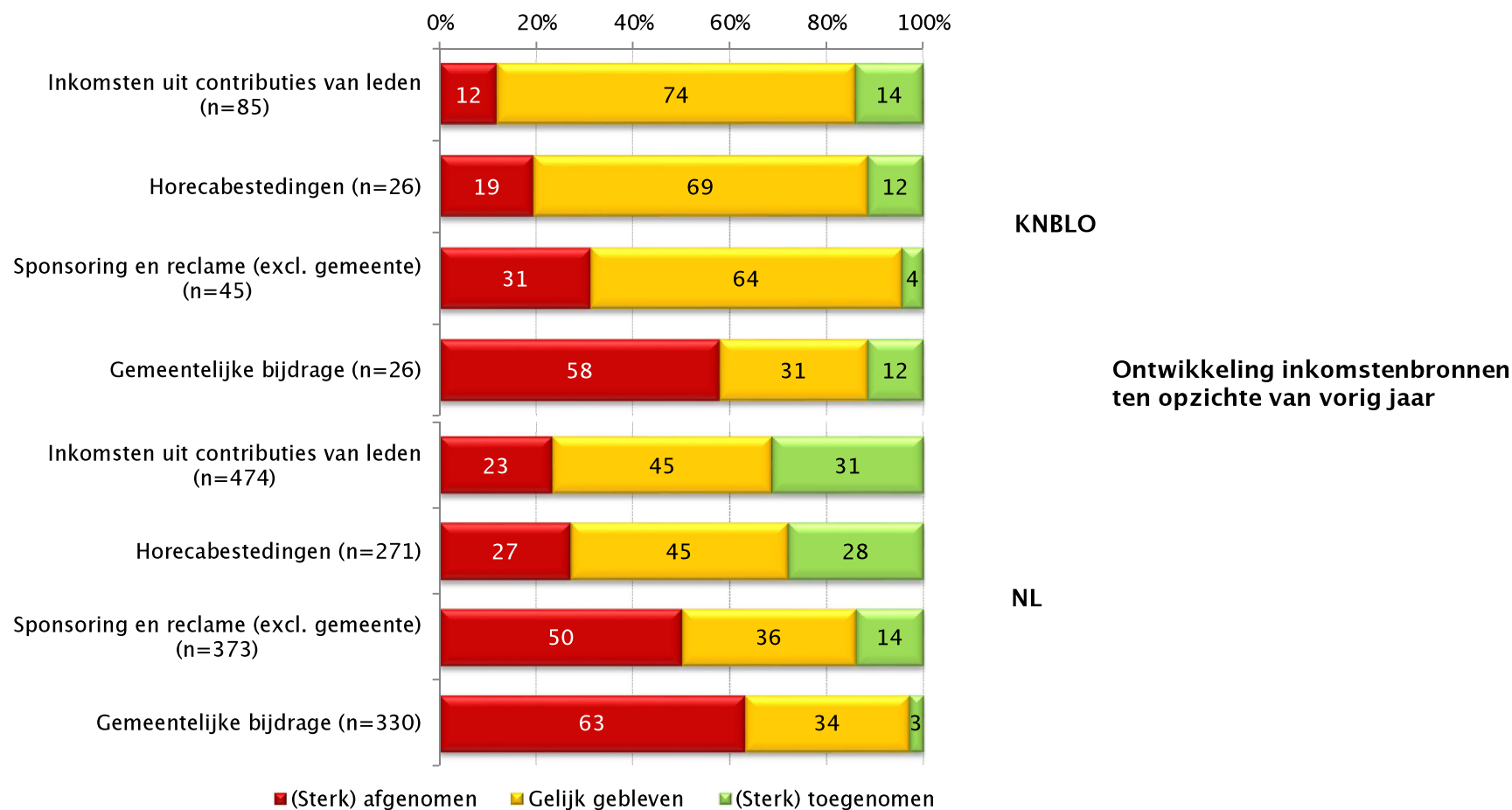
Vier vijfde van de KNBLO-wanderverenigingen is financieel gezond

- ✓ Ondanks de financiële crisis spreken de meeste KNBLO-wanderverenigingen van een gezonde financiële positie.
- ✓ KNBLO-wanderverenigingen zijn positiever over hun financiële situatie dan het landelijke beeld van sportverenigingen.

Financiële positie
(%, KNBLO n=93; NL n=489)

Daling gemeentelijke bijdrage en sponsoring

- ✓ De inkomsten zijn het afgelopen jaar veelal gelijk gebleven met uitzondering van de gemeentelijke bijdrage.
- ✓ De inkomsten uit contributie en sponsoring zijn minder gedaald in vergelijking met de landelijke cijfers.

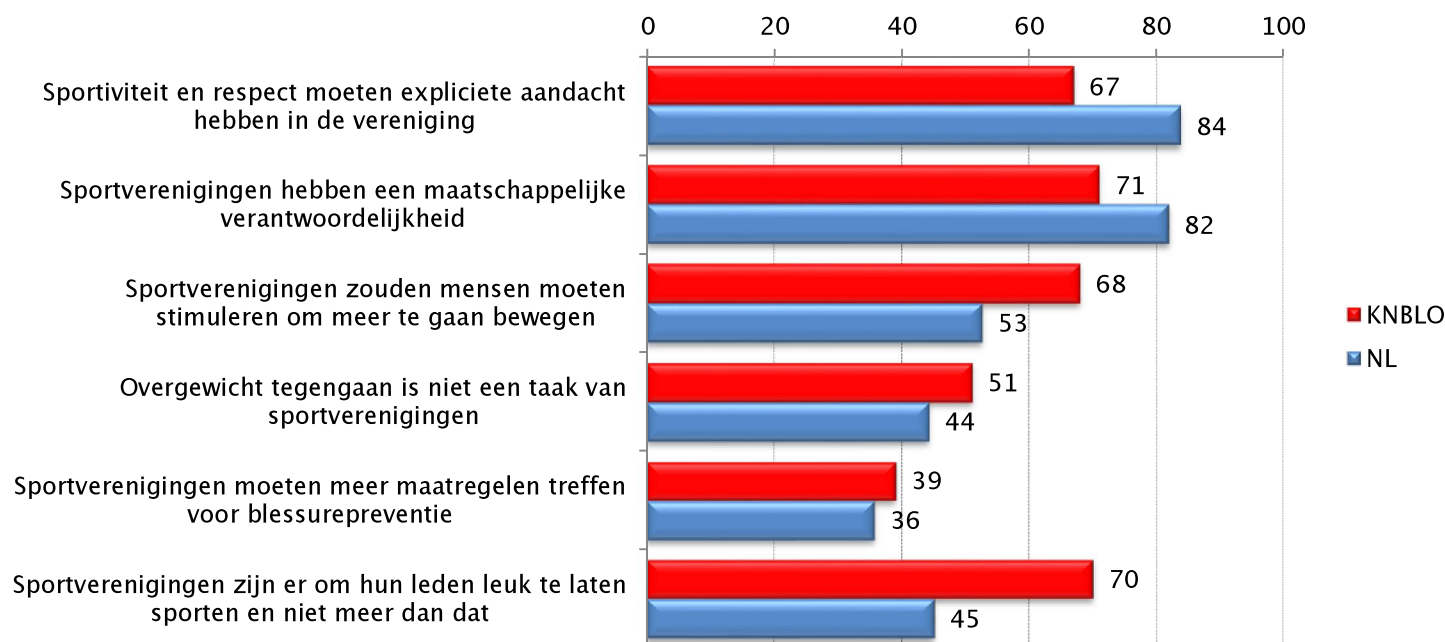
Ontwikkeling inkomstenbronnen
ten opzichte van vorig jaar

Vereniging en maatschappij

71% van de KNBLO-wandelverenigingen vindt dat ze een brede maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben

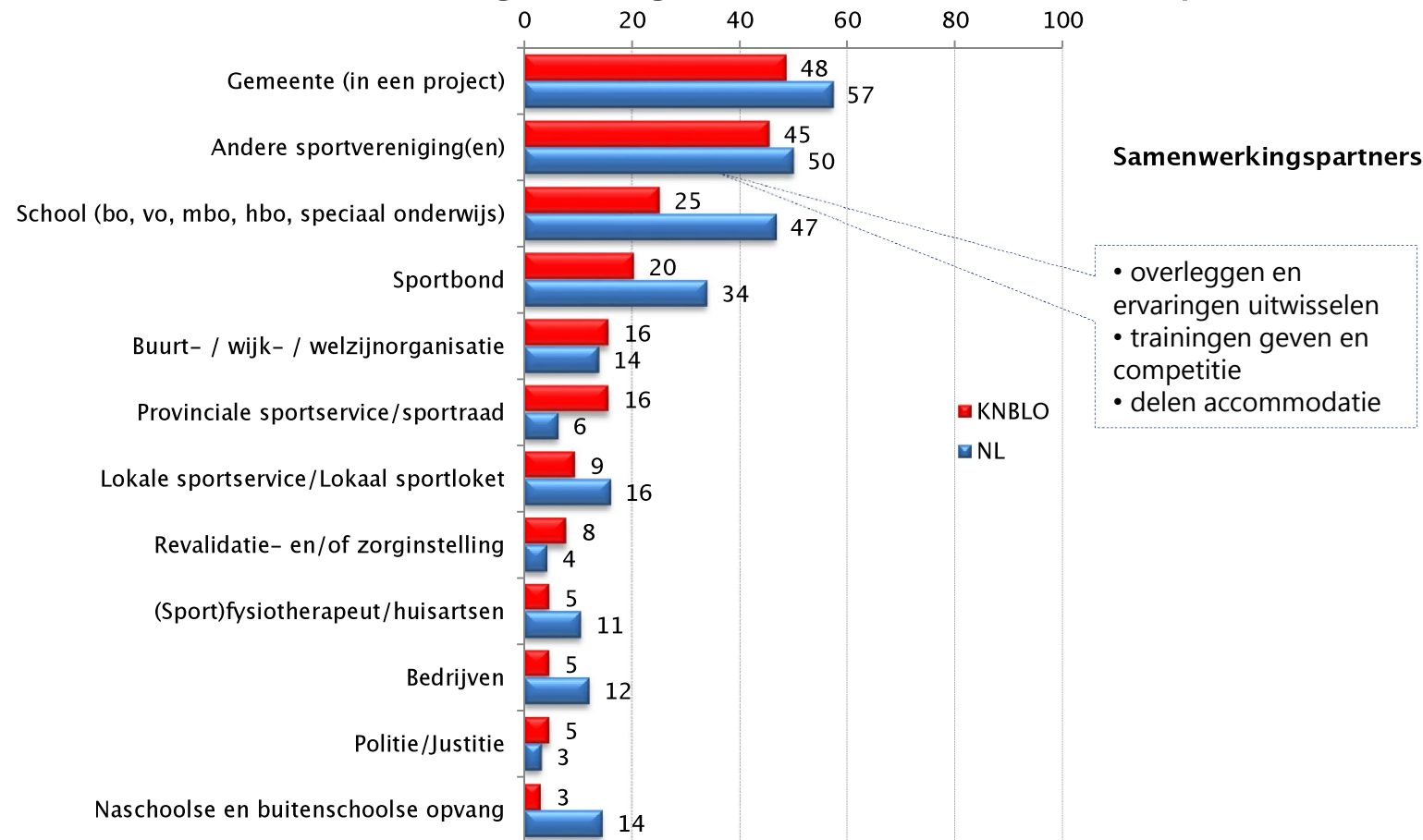
Maatschappelijke verantwoordelijkheden naar de mening van bestuurders (% eens)

- ✓ Driekwart van de verenigingsbestuurders vindt dat sportverenigingen een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben. Maar is ook van mening dat sportverenigingen er zijn om hun leden leuk te laten sporten en niet meer dan dat.
- ✓ Daarmee hebben de KNBLO-verenigingsbestuurders een wat andere mening ten opzichte van de landelijke cijfers.

Maatschappelijke verantwoordelijkheden naar de mening van bestuurders (%), KNBLO n=92 ; NL n=485)

Meeste samenwerking met gemeente en andere sportverenigingen

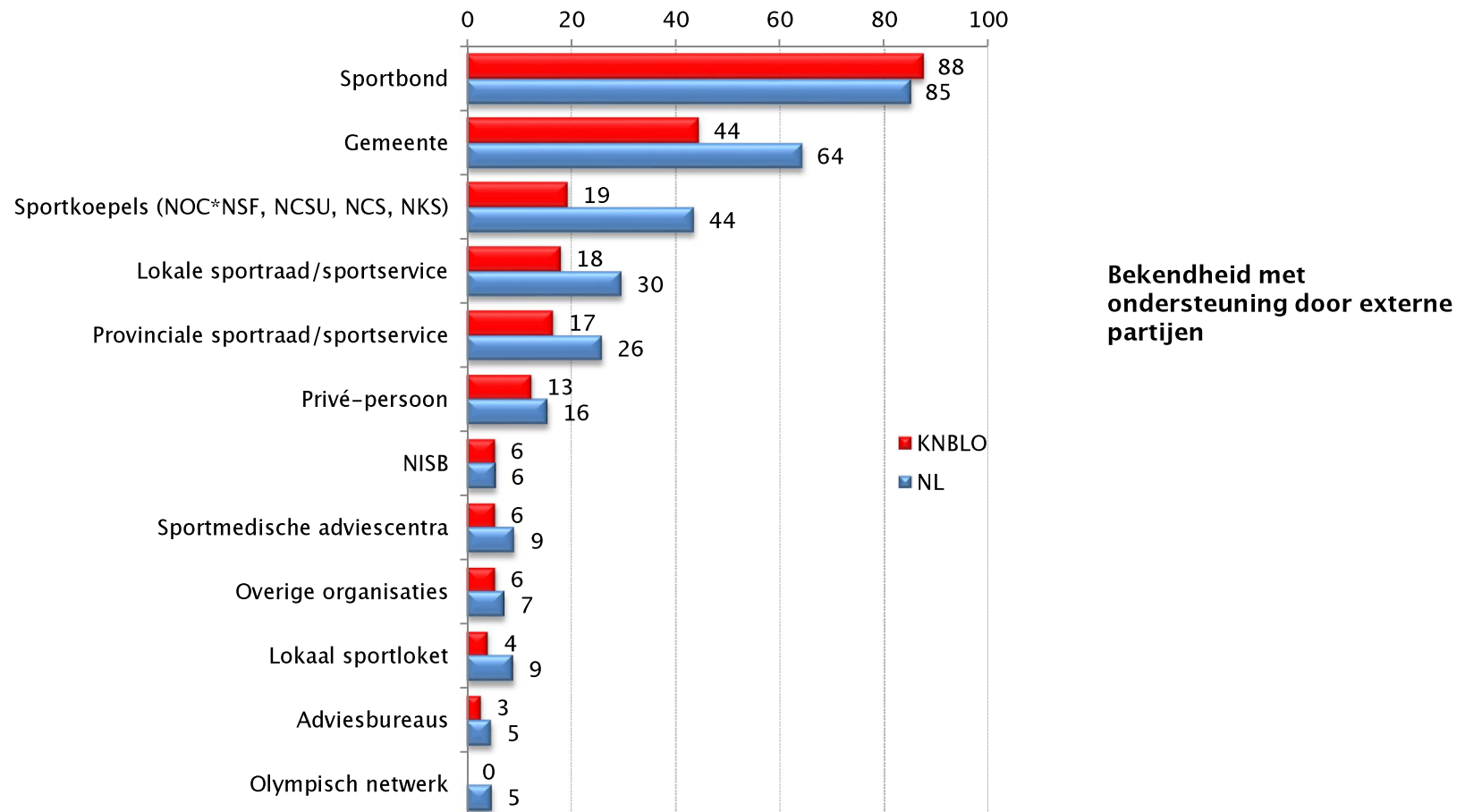
- ✓ 69% van de KNBLO-wandelverenigingen werkt samen met andere organisaties (NL: 88%).
- ✓ Gemeente, andere sportverenigingen en school zijn de partners waarmee veel verenigingen samenwerken.
- ✓ KNBLO-wandelverenigingen werken minder samen met de gemeente, school, sportbond en naschoolse opvang in vergelijking met de landelijke cijfers.
- ✓ De samenwerking met scholen is voornamelijk met het basisonderwijs (94%) en het voorgezet onderwijs (25%).

Samenwerkingspartners (% verenigingen die samenwerken, KNBLO n=64; NL n=431)

Advies en ondersteuning

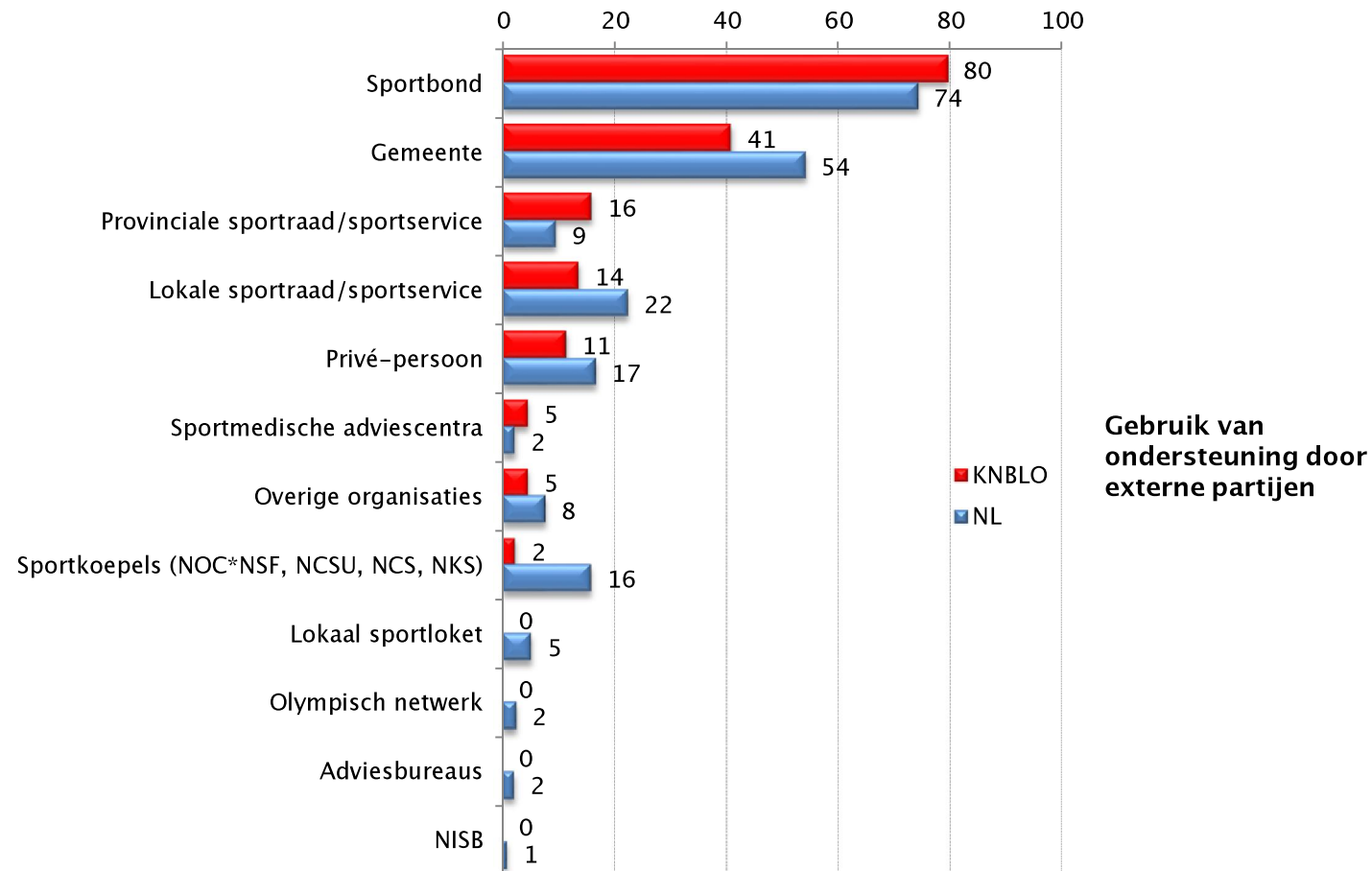
Advies/ondersteuning door sportbonden en gemeenten het bekendst

- ✓ 80% van de KNBLO-wandelverenigingen weet van minimaal een van de genoemde organisaties dat zij advies en ondersteuning bieden aan sportverenigingen (NL: 88%).

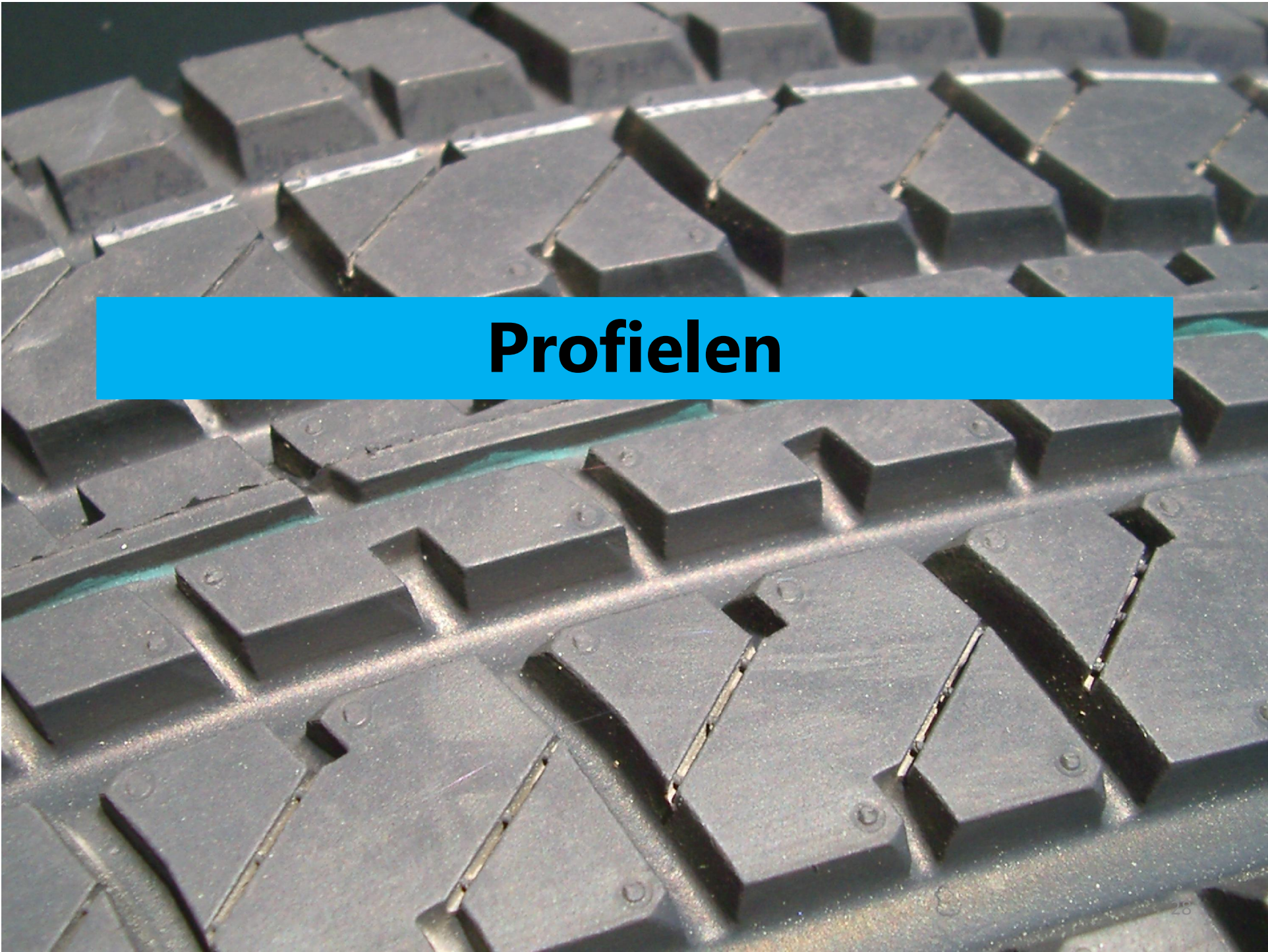
Bekendheid met ondersteuning door externe partijen (% ver. die bekend zijn met ondersteuning door organisaties, KNBLO n=72; NL n=425)

Advies/ondersteuning door sportbond het meest gebruikt

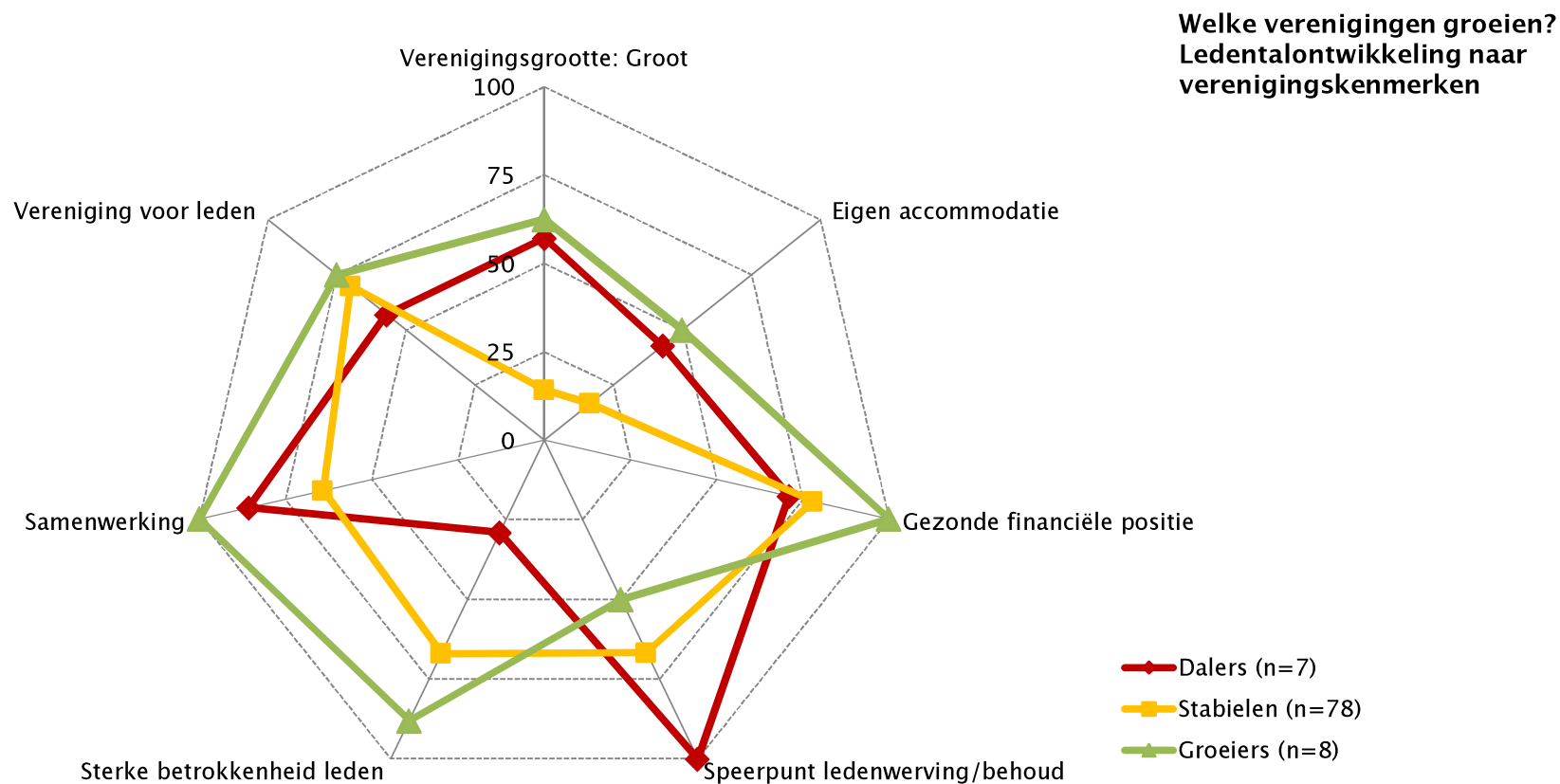
- ✓ De KNBLO-wanderverenigingen die gebruik maken van ondersteuning kloppen daarvoor voornamelijk aan bij de sportbond of de gemeente. Verenigingen komen minder vaak terecht bij lokale sportservices.
- ✓ 38% van de KNBLO-wanderverenigingen zou een beroep doen op ondersteuning /advies door externe partijen als de vereniging over (extra) middelen zou beschikken (NL 58%).
- ✓ Dan zou er vooral interesse zijn voor ondersteuning bij werving van sporters en adverteerders (14%), ledenwerving (12%) en werving vrijwilligers (11%).

Gebruik van ondersteuning door externe partijen (% verenigingen die bekend zijn met en gebruik maken van ondersteuning, KNBLO n=44 ; NL n=258)

Profielen

Groei in leden bij financieel gezonde KNBLO-wandelverenigingen

- ✓ De meeste KNBLO-wandelverenigingen kunnen gezien worden als verenigingen met een stabiel ledental.
- ✓ De verenigingen die groeien zijn met name verenigingen met gezonde financiële positie, die samenwerken en met leden die betrokken zijn bij de vereniging.
- ✓ De verenigingen met een dalend ledental hebben allemaal ledenwerving/behoud als speerpunt.

Welke verenigingen groeien?
Ledentalontwikkeling naar
verenigingskenmerken
(%, KNBLO n=93)

The background of the slide is a dense field of three-dimensional question marks. Most are white with soft shadows, creating a sense of depth. One question mark, located slightly to the right of the center, is a vibrant purple, standing out from the rest. A solid blue horizontal bar is positioned across the middle of the image, containing the title text.

Onderzoeksverantwoording

Onderzoeksverantwoording

Door het Mulier Instituut en NOC*NSF is de bestaande Verenigingsmonitor geactualiseerd en doorontwikkeld naar de SportAanbiedersMonitor (SAM) 2012.

Alle 1.156 verenigingen van het Verenigingspanel zijn uitgenodigd om de uitgebreide monitor online in te vullen. Van 493 verenigingen zijn de gegevens geanalyseerd, een respons van 43%. Alle 263 verenigingen van de KNBLO zijn uitgenodigd. De gegevens van 93 verenigingen zijn geanalyseerd, een respons van 35%. De dataverzameling heeft plaatsgevonden in november en begin december 2012.

Om vergelijkbaarheid met voorgaande jaren mogelijk te houden, zijn de gegevens gewogen naar aard van de sport (binnen-/ buitensport) en naar soort sport (team-/ semi-individueel/ individuele sport). Bij de panelverenigingen zijn de kleine verenigingen (minder dan 50 leden) ondervertegenwoordigd en de grote verenigingen (meer dan 500 leden) oververtegenwoordigd. Om die reden worden de resultaten uitgesplitst naar verenigingen in drie categorieën; klein (≤ 100 leden), middel (101 t/m 250 leden) en groot (> 250 leden). De uitkomsten zijn met name gepresenteerd voor het totale Verenigingspanel en de totale responsgroep van de KNBLO.

In de voorliggende rapportage is een selectie opgenomen van de uitkomsten. De resultaten van alle vragen uit de SAM 2012 staan in een tabellenboek dat separaat aan de KNBLO is aangeboden.

Responsgroep KNBLO

		%
Functie	Voorzitter	22
	Secretaris	50
	Penningmeester	18
	Algemeen bestuurslid	3
	Anders	8
Omvang	Klein (= < 100 leden)	55
	Middel (101–250 leden)	23
	Groot (> 250 leden)	22
Eigen accommodatie	Ja	14
	Min of meer	8
	Nee	78
Regio	Noord	25
	Oost	23
	Zuid	28
	West	25

Responsgroep naar
achtergrondkenmerken (%)

Nederlands
Olympisch Comité
Nederlandse
Sport Federatie

De publicatie is mede mogelijk gemaakt door een financiering van het ministerie van VWS

